

C-562/21. PPU. sz. ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2021. szeptember 14.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Rechtbank Amsterdam (Hollandia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. szeptember 14.

Felperes:

Openbaar Ministerie

Alperes:

X

C-562/21 PPU – 1

RECHTBANK AMSTERDAM**INTERNATIONALE RECHTSHULPKAMER****(amszterdami bíróság, nemzetközi bűnügyi jogsegélyügyek tanácsa,
Hollandia)****[omissis] A kihirdetés időpontja: 2021. szeptember 14.****KÖZBENSŐ ÍTÉLET**

az officier van justitie (ügyész, Hollandia) által az Overleveringswet (a személyek átadásáról szóló törvény, a továbbiakban: OLW) 23. cikke alapján az eljáró bíróság elé terjesztett vádiratról. Ez a vádirat 2021. május 19-én kelt, és többek között egy európai elfogatóparancs kezelésére vonatkozik.

Ezt az európai elfogatóparancsot 2021. április 6-án bocsátotta ki a Sąd Okręgowy w Lublinie (Lengyelország) az alábbi személy letartóztatása és átadása céljából:

X

[omissis]

akit a Zuid-Oost-i [omissis] büntetés-végrehajtási intézetben tartanak fogva a továbbiakban: átadni kért személy.

1. Eljárás

[omissis] [a nemzeti eljárás lefolytatása]

2. Előzetes döntéshozatal

2.1. Alkalmazandó jog

Az uniós jog

I. Az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta)

A Charta 47. cikkének első és második bekezdése, 51. cikkének első bekezdése és 52. cikkének harmadik bekezdése a következőképpen szól:

47. cikk

A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog

Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselő igénybevételéhez.

51. cikk

Alkalmazási kör

(1) E Charta rendelkezéseinek címzettjei – a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevételével – az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ennek megfelelően saját hatáskörükben és a Szerződésekben az Unióra ruházott hatáskörök korlátain belül tiszteletben tartják az ebben a Chartában foglalt jogokat és betartják az abban foglalt elveket, valamint előmozdítják azok alkalmazását.

52. cikk

A jogok és elvek hatálya és értelmezése

[...]

(3) Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokkal, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson.

- II. A 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o., a továbbiakban: 2002/584/IB kerethatározat).

A 2002/584/IB kerethatározat 1. cikke (3) bekezdésének és 15. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

1. cikk

Az európai elfogatóparancs meghatározása és végrehajtásának kötelezettsége

[...]

(3) E kerethatározat nem érinti az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkében biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét.

15. cikk

Határozat az átadásról

(1) Az érintett személy átadásáról az e kerethatározatban előírt határidőkön belül és feltételek mellett a végrehajtó igazságügyi hatóság határoz.

A holland jog

- III. A személyek átadásáról szóló törvény (OLW)

A közelmúltban a 2021. március 17-i törvénnyel (Stb. 2021., 155.) módosított OLW (2004. április 29-i törvény, Stb. 2004., 195) hajtja végre a 2002/584/IB kerethatározatot. Amennyiben releváns, az OLW 1. cikkének bevezető mondata és g) pontja, 11. cikkének (1) bekezdése, 26. cikkének (1) bekezdése és 28. cikkének (1)–(3) bekezdése a következőképpen szól:

1. cikk

E törvény alkalmazásában:

[...]

g. bíróság: az amszterdami bíróság;

[...]

11. cikk

- (1) Nem kerül sor európai elfogatóparancs végrehajtására azokban az esetekben, amikor a bíróság komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezheti, hogy az átadás esetén az átadni kért személyt az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített alapvető jogai megsértésének valós veszélye fenyegeti.

26. cikk

- (1) A bíróság [...] megvizsgálja [...] az átadás lehetőségét. [...]

28. cikk

- (1) A bíróság a tárgyalási szakasz lezárását követően legkésőbb tizennégy napon belül határoz az átadásról. Az ítéletet indokolni kell.
- (2) Ha a bíróság megállapítja [...], hogy az átadás nem engedélyezhető [...], határozatában meg kell tagadnia az átadást.
- (3) A (2) bekezdésben foglaltaktól eltérő esetekben a bíróság az átadást az ítéletében engedélyezi, kivéve ha úgy ítéli meg, hogy a 11. cikk (1) bekezdése értelmében nem kell az európai elfogatóparancsot végrehajtani [...].

2.2. Indokolás

- 1 Az átadni kért személy lengyel állampolgár. A rechtbank Amsterdamnak (amszterdami bíróság) a lengyel igazságügyi hatóság által két év szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából 2021. április 6-án kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtásáról kell határoznia. Ezt a büntetést 2020. június 30-án jogerős ítéletben szabták ki 1) erőszakkal és erőszakkal való fenyegetéssel történő kényszerítés, és 2) erőszakkal való fenyegetés miatt. Az érintett nem egyezett bele a Lengyelország részére történő átadásába.

- 2 A rechtbank (bíróság) – az előzetes döntéshozatalra előterjesztett [kérdésben]* szereplő problémától eltekintve – nem látja indokoltnak az átadni kért személy átadásának megtagadását.
- 3 A rechtbank (bíróság) megállapította, hogy 2017 őszétől rendszerszintű vagy általános hiányosságok állnak fenn a kibocsátó tagállamban az igazságszolgáltatás függetlenségét illetően, amelyek tehát már a szóban forgó európai elfogatóparancs kibocsátásának időpontjában is fennálltak. E hiányosságok 2017 ősze óta egyre súlyosabbá váltak. E hiányosságok miatt a kibocsátó tagállamban fennáll a Charta 47. cikkének második bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényeges tartalma megsértésének, vagyis a független bírósághoz való jog megsértésének valós veszélye.
- 4 E rendszerszintű vagy általános hiányosságok (részben) a Charta 47. cikkének második bekezdésében biztosított, a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz való alapvető jogot is érintik. E hiányosságok a Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország; a továbbiakban: KRS) helyzetéről és a lengyel igazságszolgáltatási szervek tagjainak kinevezésében játszott szerepéről szóló 2017. december 8-i törvényből¹ erednek, amely 2018. január 17-én lépett hatályba. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország, a továbbiakban: SN) a BSA I-4110-1/20. sz. ügyben 2020. január 23-án hozott határozatában megállapította, hogy a 2018-ban hatályba lépett jogszabály értelmében a KRS nem független szerv, hanem közvetlenül a politikai hatóságok alá tartozik, és a függetlenség e hiánya² a bírák kinevezési eljárásával kapcsolatos hiányosságokat idézett elő. Az SN-től eltérő bíróságokat illetően a határozat arra a következtetésre jut, hogy valamely bíróság ítélkező testületét a lengyel büntetőeljárás törvénykönyv értelmében nem szabályszerűen hozták létre, ha a testületben olyan személy vesz részt, akit a 2018-ban hatályba lépett jogszabályoknak megfelelően a KRS javaslatára neveztek ki bírónak, amennyiben a kinevezési eljárással kapcsolatos mulasztás a jelen ügy körülményei között a lengyel alkotmány, a Charta 47. cikke és az EJEE 6. cikke értelmében vett függetlenség és pártatlanság garanciáinak megsértését eredményezi. Ez a következtetés nem vonatkozik sem a határozat meghozatalának időpontja előtt

* Fordítói megjegyzés: az, hogy a szöveg többes számot jelöl, vélhetőleg elírás, mivel a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem csak egy kérdést tartalmaz.

¹ Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes egyéb törvények módosításáról szóló, 2017. december 8-i törvény).

² Lásd: 2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország (A bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszer) ítélet (C-791/19, EU:C:2021:596, 108. pont („Márpedig meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 104–107. pontjában kiemelt tényezők jogos kétségeket kelthetnek a KRS függetlenségét és egy olyan kinevezési eljárásban játszott szerepét illetően, mint amely a fegyelmi tanács tagjainak kinevezéséhez vezetett”) és 110. pont („Mindezen elemek egy olyan átfogó elemzés keretében vizsgálva, amely kiterjed a KRS, azaz egy olyan szerv által a fegyelmi tanács tagjainak kinevezésében játszott fontos szerepre, amelynek a politikai függetlensége – amint az a jelen ítélet 108. pontjából kitűnik – [...] kétséges [...])).

hozott ítéletekre, sem azokra, amelyeket olyan eljárásokban kell meghozni, amelyek ebben az időpontban már folyamatban voltak valamely ítélkező testület előtt³.

A rechtebank (bíró) egy, az európai elfogatóparancs tárgyában előtte folyamatban lévő másik ügyben tudomást szerzett egy 2020. január 25-i listáról, amely 384, a KRS javaslata alapján, a 2018-ban hatályba lépett jogszabálynak megfelelően kinevezett bíró nevét tartalmazta⁴. Valószínű, hogy e kinevezések száma idővel növekedett.

Valós tehát a kockázata annak, hogy olyan bíró vett, illetve bírák vettek részt szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából Lengyelország részére átadni kért személy büntetőeljárásában, akit vagy akiket a KRS javaslata alapján, a 2018-ban hatályba lépett jogszabálynak megfelelően neveztek ki.

- 5 Ellentétben azzal, amikor egy olyan átadni kért személyről van szó, akinek a Lengyelország részére történő átadását büntetőeljárás lefolytatása céljából kéri, egy olyan átadni kért személy számára, akinek a Lengyelország részére történő átadását szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kéri, ténylegesen pontosítani lehet, hogy a kibocsátó tagállam mely bírái vettek részt az eljárásban.

Az olyan átadni kért személyhez hasonlóan, akinek a Lengyelország részére történő átadását büntetőeljárás lefolytatása céljából kéri, az az átadni kért személy, akinek Lengyelország részére történő átadását szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kéri, 2020. február 14. óta ténylegesen nem vitathatja valamely bíró kinevezésének érvényességét vagy igazságszolgáltatási feladatai ellátásának jogszerűségét. Egy 2020. február 14-én hatályba lépett jogszabály⁵ értelmében a lengyel bíróságok nem vizsgálhatják meg ezt a védekezési jogalapot⁶.

- 6 A rechtebank (bíró) nem vonhatja le automatikusan a fenti 4. és 5. pontban kifejtett megfontolásokból azt a következtetést, hogy a kibocsátó tagállamnak való átadás esetén fennáll annak valós (általános vagy egyedi) veszélye, hogy teljes

³ Az ítélet angol nyelvű fordítása elérhető az SN weboldalon: http://www.sn.pl/aktualnosci/SiteAssets/Lists/Wydarzenia/AllItems/BSA%20I-4110-1_20_English.pdf

⁴ Forrás: <https://oko.press/lista-dla-obywateli-384-sedziow-zarekomendowanych-przez-neo-krs/>

⁵ Az igazságszolgáltatást érintő jogszabályok, köztük a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény, a legfelsőbb bíróságról szóló törvény és a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény módosításai (Ustawa z 14 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw [a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény, a legfelsőbb bíróságról szóló törvény és egyéb törvények módosításáról szóló 2020. február 14-i törvény]).

⁶ A 26. cikk (3) bekezdése.

mértékben sérül az átadott személynek a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz forduláshoz való joga, már csak azért sem, mert nem derül ki egyértelműen, hogy e jog sérülésének értékelése során mely kritériumot kell figyelembe venni. E tekintetben azt is meg kell jegyezni, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) úgy véli, hogy bár az EJEE 6. cikkében biztosított, a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz való jog „önálló” jog, rendkívül szoros kapcsolatban áll a függetlenség és a pártatlanság garanciáival. Annak meghatározása érdekében, hogy valamely bíró kinevezésének szabálytalanságai e jog megsértésének minősülnek-e, az EJEB hármas kritériumot alkalmaz⁷. Nem világos, hogy ezeket a kritériumokat a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából történő átadásra vonatkozó határozat határokön átnyúló összefüggésében is alkalmazni kell-e.

- 7 A Supreme Court of Ireland (legfelsőbb bíróság, Írország) 2021. július 30-i határozatával előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett elő. Ezt az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, amely 2021. augusztus 3-án érkezett meg a Bírósághoz, a Bíróság C-480/21. sz. (Minister for Justice and Equality) ügyként kezeli. A Supreme Court (legfelsőbb bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések a szövegezésük értelmében egy *büntetőeljárás lefolytatása* céljából kibocsátott európai elfogatóparancsra vonatkoznak, noha az ír bíróság elé terjesztett egyik európai elfogatóparancs szabadságvesztés-büntetés végrehajtására vonatkozik. A jelen ügyben szóban forgó európai elfogatóparancs szabadságvesztés-büntetés végrehajtására is vonatkozik. Az ezen európai elfogatóparancs alapjául szolgáló jogerős ítélet későbbi, mint 2020. február 14. Noha ilyen esetben az átadni kért személy azonosítani tudja, hogy mely bírók folytatták le a büntetőeljárását – eltérően tehát e tekintetben a büntetőeljárás lefolytatására irányuló ügyektől –, Lengyelországban nem létezik hatékony bírósági jogorvoslat a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz való jog esetleges megsértésével szemben, még a 2020. február 14. után hozott jogerős büntetőítélet végrehajtásának ügyében sem. Ez felveti azt a kérdést, hogy annak a végrehajtó igazságügyi hatóságnak, amelynek döntenie kell a szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtásáról, melyik kritériumot kell alkalmaznia annak vizsgálata során, hogy a kibocsátó tagállamban megsértették-e a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz való jogot.
- 8 Az e kérdésre adandó válasz nem „egy [acte] clair”, és nem következik közvetlenül a Bíróság korábbi ítélkezési gyakorlatából sem.
- 9 A rechtbank (bíróság) tehát a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

⁷ Lásd: EJEB (Nagykamara) 2020. december 1-jei Guðmundur Andri Ástráðsson kontra Izland (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, 243–252. §); 2021. július 22-i Reczkowicz kontra Lengyelország (CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, 221–224. §).

[omissis] [lásd: 4. cím]

2.3. A sürgősségi eljárásban történő elbírálás iránti kérelem

- 10 A rechtbank (bírószék) úgy véli, hogy a kérdés sürgős választ igényel. Hollandiában a lengyel igazságügyi hatóságok által kibocsátott európai elfogatóparancsok a végrehajtó igazságügyi hatóságok munkahátralékának jelentős részét képezik⁸.
- 11 A rechtbank (bírószék) azt kéri, hogy a Bíróság a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az EUMSZ 267. cikk negyedik bekezdése és a Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikke alapján sürgősségi eljárásban bírálja el.
- 12 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés az EUM-Szerződés harmadik részének V. címe alá tartozó területre vonatkozik. Az átadni kért személyt jelenleg kiadatási őrizetben van Hollandiában. A rechtbank (bírószék) addig nem tud az átadásról határozatot hozni, amíg a Bíróság nem ad választ az előzetes döntéshozatalra előterjesztett [kérdésre]*. A Bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó sürgős válasza tehát közvetlen és döntő befolyással van az érintett személy kiadatási őrizetének időtartamára.

3. Véggövetkeztetés

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság elé terjesztéséhez a tárgyalást újból meg kell nyitni.

4. Határozat

A bíróság arra kéri az Európai Unió Bíróságát, hogy válaszoljon a következő kérdésre:

Annak a bíróságnak, amelynek határoznia kell egy jogerős szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtásáról, melyik kritériumot kell alkalmaznia annak vizsgálata során, hogy a kibocsátó tagállamban az ítélethez vezető eljárás során sérült-e a törvény

⁸ A rendelkezésre álló legfrissebb, vagyis a 2019-es statisztikai adatok szerint Hollandia ebben az évben 1077 európai elfogatóparancsot kapott. Ezen európai elfogatóparancsok közül 379 Lengyelországból származott. Forrás: Openbaar Ministerie, Internationaal Rechtshulpcentrum Amsterdam (ügyészség, nemzetközi bűnügyi jogsegély központ, Amsterdam, Hollandia), az európai elfogatóparancsról szóló éves jelentés, 2019. 9. o.

* Fordítói megjegyzés: Az, hogy a szöveg többes számot jelöl, vélhetőleg elírás, mivel a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem csak egy kérdést tartalmaz.

által megelőzően létrehozott bírósághoz való jog, jöllehet e jog esetleges megsértése esetén nincs helye hatékony bírósági jogorvoslatnak?

[omissis] [záróformulák és aláírások]

MUNKADOKUMENTUM